

СТАНОВИЩЕ
за дисертационен труд,
представен за придобиване на образователна и научна степен
„доктор на икономическите науки” във Варненски свободен университет
„Чернизиц Храбър”,
по професионално направление 3.7. „Администрация и управление“,
докторска програма „Организация и управление извън сферата на
материалното производство“.

Изготвил становището: проф. д-р ДОБРИНКА ПЕТКОВА ЗЛАТЕВА, катедра „Икономическа теория и МИО”, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”, член на научно жури, утвърдено със Заповед на Ректора на ВСУ № 611 от 18.05.2017 г.

Автор на дисертационния труд: АРТЕМ ИГОРЕВИЧ СТЕПОЧКИН, докторант към катедра „Администрация, управление и политически науки”, факултет „Международна икономика и администрация“, ВСУ „Чернизиц Храбър“.

Тема на дисертационния труд: „УПРАВЛЕНИЕ УСТОЙЧИВЫМ РАЗВИТИЕМ НАЦИОНАЛЬНЫХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМ”.

I. Обща характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд изследва намесата в пазарните механизми на функциониране на националните икономики с цел изграждане на високоефективни и устойчиво развиващи се социално-икономически системи. Теоретически обосновава ефективен механизъм на държавно управление за постигане на устойчиво развитие на социално-икономическата система на Украйна, гарант, според автора, за високо ниво на благосъстояние и социална сигурност на хората.

Актуалността на темата, която авторът убедително защитава е безспорна. Открива я в нестабилната външна среда, в хроническите

неравновесни състояния на вътрешните пазари. Дисертантът счита, че са необходими принципно нови механизми и инструменти на функциониране на държавата и на нейното управление на икономиката. Затова ясно формулира целта: обобщение на теоретическите положения, формулиране на научно-методически подходи, методи и практически препоръки за формиране на ефективен механизъм за държавно управление на устойчивото развитие на националните социално-икономически системи. Конкретизира целта чрез девет задачи. Изследването се осъществява на 342 страници, с въведение, четири глави, заключение, списък на използвана литература. Текстът е обогатен с 50 графики и 71 таблици.

Основната изследователска теза на Артём Игоревич, че за достигане на устойчиво развитие на националните икономически системи е необходимо да се формира механизъм на държавно регулиране на пазарната икономика в зависимост от вътрешните икономически условия и глобалните икономически и политически процеси се защитава успешно.

Теоретическите и методологическите анализи емпирично се ограничават върху формиране на механизма на държавно управление за устойчивото развитие на социално-икономическата система на Украйна (и в частност на Полша). Анализираните макроикономическите показатели за социално-икономическото развитие на Украйна се съпоставят с тези на страните от ЕС и със страните, влизащи в Евразийския икономически съюз. Дисертантът констатира, че икономиката на Украйна е в криза, че структурата на националното ѝ стопанство е неефективна, че отсъства ефективна и действаща стратегия за устойчиво развитие националната ѝ социално-икономическа система.

Обобщава, че въпреки диспропорциите в развитието на страните-членки на ЕС, той е най-крупната и ефективна социално-икономическа система в света. Отворената икономика на Украйна е невъзможно да се развива без участие в световните икономически процеси. Затова членството на Украйна в ЕС е пътят за излизане от кризата. Авторът е убеден, че е необходимо Украйна да достигне устойчиво развитие на

националната социално-икономическа система. За формирането и реализирането на този модел предлага концепция, подкрепена с инструменти и механизми за държавна политика.

П. Оценка на резултатите и приносите на кандидата

От съдържанието на дисертационния труд констатирам:

- изследван е реален, актуален и ясно определен теоретко-емпиричен проблем;
- анализът е осъществен с научна зрялост и проникновение, с методологически и практически познания, със самостоятелни емпирични изследвания;
- авторът познава задълбочено практическите процеси и проблеми на социално-икономическото развитие на Украйна, страните от ЕС и от Евразийския икономически съюз;
- с оценъчно-критична способност дисертантът компетентно формулира и уверено аргументира позиции и препоръки;
- формулирани са авторови идеи с приносен характер, полезни и за науката и за практиката.

Информационното осигуряване на дисертационния труд от 316 източника на украински, английски, руски и интернет ресурси свидетелства за задълбочена проучвателна работа, осигуряваща високата осведоменост и компетентност на докторанта.

Дисертационното изследване отговаря на нормите на академично писане. За това способства не само актуалната и интересна тема, а и професионалният стегнат стил, конкретен, ясен и точен език.

Авторефератът от 75 страници отразява точно дисертационния труд и дава пълна представа за научното изследване.

Дисертационният труд сдържа редица научно-приложни приноси, които разширяват теорията и практиката за влиянието на държавното управление върху създаването на високоефективни и устойчиво развиващи

се социално-икономически системи. Обобщаващо, а не аналитично представени, те се отнасят до:

- безспорен теоретичен принос е изградената методология, съдържаща идеи, принципи, методи и т. н. за устойчиво развитие на националната социално-икономическа система чрез активното намесване на държавата в пазарните механизми;
- приносен момент с практическа насоченост е изградената концепция за държавна политика за управление на устойчивото развитие на социално-икономическата система на Украйна;
- приложен приносен момент е и разработеният в концепцията механизъм за държавно управление на устойчивото развитие на социално-икономическата система на Украйна;
- теоретико-приложен принос е методическият подход за изграждане на модел на управление на устойчиво развитие на социално-икономическата система на Украйна;
- приносни характеристики се откриват в методическия подход за оценка на състоянието и проблемите, както и на изводите за перспективата на устойчивото социално-икономическо развитие на Украйна;
- приносни идеи съдържа анализът на икономическото интегриране на Украйна в ЕС;
- научно-методически принос съдържа подходът за осъществяване на анализ на финансовите инструменти за инвестиране, гарантиращи устойчиво развитие на социално-икономическите системи;
- научно-практически принос е методиката за усъвършенстване на енергийната безопасност, елемент на устойчивото социално-икономическо развитие на Украйна и др.

Положителна оценка за дисертационното изследване са и представените документи, доказващи внедряването в практиката на резултати от дисертационната работа.

III. Забележки и препоръки

Запознаването с дисертационната разработка ми позволява да обобщя, че в нея няма значителни пропуски и неточности. Дисертационният труд изследва икономическа реалност в предварително определени от автора ограничения и в собственото му светоусещане. Затова повече като провокация към бъдещи изследвания, отколкото като забележка към дисертационния труд бих препоръчала на Артём Игоревич в концепцията за държавната политика да се изследват и обхванат подходи, инструменти, механизми за активно включване на хората в изграждането на устойчиво развитие на социално-икономическата система. Защото смисълът и целта на икономиката и на икономическата политика е човекът. Човекът е средството и целта на устойчивото развитие на социално-икономическата система.

С интерес бих изслушала отговора на въпросите:

1. В изследването авторът стига до извода, че социално ориентираната пазарна икономика е по-ефективна в сравнение с либералната. Как се отнася към твърдения, че социалното пазарно стопанство в Европа се провали?

2. Кои, според автора, са критериите, изпълнението на които биха забавили влизането на Украйна в ЕС?

IV. Заключение

Дисертационният труд, посветен на актуален теоретически и практически проблем, успешно изпълнява поставената цел и задачи. Научните и научно-приложни приноси надграждат теорията и са полезни за практиката.

Резултатите, постигнати в дисертационния труд напълно съответстват на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото прилагане и на вътрешните изисквания на ВСУ „Черноризец Храбър“ към трудове за придобиване на научната степен „доктор на науките“. Въз основа на

констатираното, давам **положителна оценка** на дисертационния труд и предлагам на членовете на почитаемото Научно жури да присъдят на Артем Игоревич Степочкин научната степен „доктор на икономическите науки“ по професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“.

05.06.2017г.

гр. В. Търново

Член на научното жури:

(проф. д-р Д. Златева)